

Сценарій семінару для учнів віком 13-18 років¹

СЕКСТІНГ

Мета семінару: застерегти учасників від небезпеки, пов'язаної з так званим «секстінгом» - надсиланням повідомлень з інтимними зображеннями. Учасники дізнаються про можливі негативні наслідки створення, надсилання і розміщення в Інтернеті матеріалів інтимного характеру. Вони також дізнаються, як робити розважливі рішення і куди звертатися за допомогою в складних ситуаціях.

Тривалість: 90 хвилин.

Цільова група: діти віком від 13 до 18 років.

Семінар можна проводити в школі – у цьому випадку розмір групи визначається розміром класу. Семінар також може бути проведений за межами школи для групи, учасники якої не знають один одного. У цьому випадку рекомендується, щоб в однорідних за віком групах було не більше 20-25 учасників.

Місце: шкільний клас, кімната відпочинку, спортзал.

Необхідні матеріали: запис відео (використовується за бажанням).

Необхідне обладнання: ноутбук, проектор, проекційний екран.

Ведучий: найкраще підходять для цього семінару ведучі, які працюють з молоддю на щоденній основі та можуть організувати обговорення, і мають хоча б базові знання про проблему секстінгу. Ми рекомендуємо проводити семінар за участі двох ведучих. Це має допомогти з організацією обговорень, які відбуваються після кожної вправи, і забезпечує більш комфортну атмосферу під час семінару.

Види діяльності, що використовуються: лекція, робота в групах, презентація, обговорення.

Матеріали семінару та види діяльності під час нього можуть бути важкими або незручними. Перед проведенням семінару рекомендується ознайомитися з матеріалами про проблему секстінгу (наприклад, у посібнику «Формування навичок безпечної поведінки дітей. Частина 2» на стор. 25-26, яка є доступною для завантаження на сайті Українського фонду «Благополуччя дітей» в розділі «Публікації»)².

Ми підготували два способи презентації історій молодих людей, які займалися секстінгом. Ви можете прочитати вибрану історію або історії вголос, або програти два коротких відео – історію Юльки та історію Матеуша.

¹ Робочий переклад, без редагування

² Примітка Українського фонду «Благополуччя дітей»

1. Вступ (5 хв.)

Ведучий інформує учасників, що на семінарі розглядатимуться питання, пов'язані з так званим секстингом.

Ведучий пропонує записати декілька правил, яких усі учасники повинні дотримуватися протягом усього семінару, а саме:

- Я слухаю, коли інші говорять.
- Я не критикую інших учасників.
- Під час обговорення і виконання вправ я використовую приклади з історії, яку було представлено на семінарі.
- Я з повагою ставлюся до думок інших учасників.
- Я беру максимально активну участь у семінарі.

2. Лекція: Сексуалізація і секстинг (5 хв.)

На початку ведучий наводить визначення терміну «сексуалізація». Це явище спочатку пов'язувалося лише із сучасною масовою культурою та рекламою, але зараз воно стає все більш помітним в інших сферах соціального життя. Сексуалізація означає оцінювання людини лише на основі її фізичних даних, зведення цінності людини до її зовнішнього вигляду та поведінки, ставлення до особи як до речі. Використання та популяризація такого підходу засобами масової інформації та рекламними агенціями змушує нас (незалежно від віку) саме так неусвідомлено сприймати, порівнювати та оцінювати зображення із сексуальним підтекстом.

Сексуальна об'єктивізація себе та інших є небезпечною. За цією тенденцією слід уважно спостерігати, особливо в наш час, коли завдяки новим технологіям ми маємо миттєвий доступ до інформації. Одним із небезпечних явищ є так званий секстинг, тобто **створення та надсилання або отримання інтимних зображень (фото та відео) за допомогою нових технологій (електронної пошти, Інтернету, текстових повідомлень, чатів (програм для обміну повідомленнями в реальному часі) тощо)**. Дослідження свідчать, що один із дев'яти підлітків надсилає такі зображення, а кожний третій підліток з опитаних отримувал сексуальні фото або відео. Крім ЗМІ та реклами, усе більше й більше людей отримують такі зображення через інші канали – від своїх друзів і знайомих, і часто самі створюють такі матеріали.

3. Вправа: Наміри (15 хв.)

Необхідні матеріали: класна дошка і крейда або фліп-чарт і маркери

Учасникам пропонується розглянути причини, які спонукають молодих людей робити та надсилати інтимні фото та відео (запитання 1), а також причини, які спонукають молодих людей просити зробити і/або надіслати такі зображення (запитання 2). Ведучий записує відповіді на ці запитання у двох окремих стовпцях на класній дошці/ фліп-чарті.

Запитання для обговорення: Чому молоді люди роблять і/або надсилають свої інтимні фото або фото інших людей?

Приклади відповідей:

- привернути чиясь увагу;
- отримати схвальний відгук/ відчуття себе привабливою/привабливим;
- заради флірту;
- похизуватися власним тілом (пов'язане з само-об'єктивізацією);
- довести свою любов, емоції;
- створити сексуальну напругу для іншої людини;
- заохотити іншу людину зробити теж саме (надіслати власні фото);
- заради розваги;
- бути як усі (усі роблять це);
- заради збереження стосунків;
- у відповідь на прохання/вимогу (партнера або можливого партнера);
- щоб зробити комусь неприємність.

Запитання для обговорення: Чому молоді люди хочуть отримувати такі фото?

Приклади відповідей:

- як доказ любові або зацікавлення;
- для полегшення сексуальної напруги;
- справити враження на інших;
- дізнатися, чи можна переконати іншу людину зробити це (випробування власних навичок маніпулювання іншими людьми);
- випробувати межі того, на що може погодитися інша людина;
- щоб висміяти когось;
- отримати перевагу на кимось, щоб можна було шантажувати іншу людину;
- від нудьги, заради розваги;
- як експеримент у сексуальній сфері;
- через цікавість до тіла іншої людини;
- тому що всі роблять це (щоб бути як усі).

Якщо деякі з наведених прикладів не згадуються під час обговорення, ведучий має запитати учасників їхні думки про них, повідомивши, що ці приклади взято з результатів опитування, проведеного компанією GfK Polonia на замовлення Фондації «Даємо дітям силу» у 2014 р.

Підбиваючи підсумки, ведучий має підкреслити, що секстинг зазвичай відбувається між однолітками, проте слід завжди пам'ятати, що новий знайомий в Інтернеті може виявитися зовсім не тією людиною, за яку себе видає. Людина, що просить надіслати інтимне фото, і представляється підлітком, насправді може виявитися дорослою людиною. Крім цього, підліток може імітувати своє зацікавлення іншою людиною лише для того, щоб отримати від неї інтимні

фото. Обидва випадки можуть мати небезпечні наслідки, проте багато молодих людей не думають про ризики, коли потрапляють у подібні ситуації.

Ведучий розповідає учасникам, що коли ми бачимо людину в позитивному світлі (через її привабливий вигляд, вік тощо) ми часто схильні сприймати її наміри як добрі. Так само, коли ми відчуваємося задоволеними, ми схильні сприймати відповідні ситуації як безпечні. Це пов'язано з психологічним «гало-ефектом» (ефектом ореолу), який змушує нас вважати, що людина, схожа на нас (наприклад, одного віку з нами) має позитивні (як у нас) наміри. Це може не відповідати істині – гарна і приваблива (в усіх аспектах) людина не обов'язково має добрі наміри.

Учасникам слід пам'ятати, що ризики певної ситуації можуть бути очевидними для стороннього спостерігача, але не для людей, які безпосередньо залучені в цю ситуацію. Гарним прикладом може бути секстинг, у випадку якого можуть бути різні мотиви (хтось може хотіти привернути увагу іншої людини, у той час як ця людина може захочувати це, оскільки вважає це вдалим жартом або хоче отримати матеріали для шантажу). Спілкування через Інтернет або за допомогою текстових повідомлень часто не дає змоги визначити мотиви іншої людини.

Варто зазначити, що секстинг може бути небезпечним, навіть якщо люди, які цим займаються, намагаються приховати свою особу (наприклад, закриваючи обличчя під час відеочату в оголеному вигляді). Вони не знають, хто спілкується з ними та якими є наміри цієї людини. Немає гарантії, що спілкування за допомогою відео не буде записано та розміщено в Інтернеті, де відеозапис буде просто неможливо контролювати. Навіть якщо особу на відео буде неможливо ідентифікувати, сама наявність такого відеозапису (створеного без відома та дозволу його «дійової особи») є порушенням права на недоторканість приватного життя і може негативно позначитися на благополуччі або почутті безпеки цієї людини.

Завершуючи цю частину семінару, ведучий зауважує, що ситуації, коли люди обмінюються інтимними зображеннями, можуть бути небезпечними навіть якщо вони перебувають у близьких стосунках (і, наприклад, хочуть цим показати глибину своїх почуттів).

4. Презентація: Юлька та Матеуш (10 хв.)

Необхідні матеріали: запис відео про історію Юльки та Матеуша, ноутбук, проектор, проекційний екран (якщо використовується відео)

Ведучий представляє історію Юльки та Матеуша одним із двох способів:

1. зачитує історію вголос, спочатку з точки зору Юльки, потім із точки зору Матеуша;
2. показує два відео, які називаються «Історія Юльки» і «Історія Матеуша» (приблизно 10 хвилин).

Відеоматеріали можна знайти на веб-сайті Українського фонду «Благополуччя дітей» в розділі «Кампанії» (кампанія Одне фото – тисяча слів)

<http://www.childfund.org.ua/campaigns/view/2497/>³.

Перед початком презентації ведучий має підкреслити, що ситуації, коли люди обмінюються інтимними зображеннями, можуть бути небезпечними навіть якщо вони перебувають у близьких

³ Примітка Українського фонду «Благополуччя дітей»

стосунках (і, наприклад, хочуть цим довести свої почуття). Історія Юльки є гарним прикладом цього.

Юлька

Навчальний рік я почала на новому місці. Переїзд, бо батьки отримали кращу роботу. Змінилося все – нові люди, нова школа. Я залишила друзів, все, що знала... Я страшенно сумувала. Народ з мого старого класу сидів на ФБ. А я тільки вставляла сумні смайли. Ми годинами говорили на ФБ, у Скайпі, але це вже було не те. Може, хіба, за винятком Аніти, моєї найкращої подруги, – із нею було, як раніше. Також я не знала, як усе буде з Дареком... моїм хлопцем. Він іще до від'їзду прискіпувався, ревнував. Ми, наче, були разом, ніби він підтримував мене після переїзду... але все частіше перегинав палицю, виносив мізки. Важко було отак, на відстані...

Мій новий клас... Нормальний. Я справді боялася, що вони не захочуть зі мною тусуватись, що хтось новенький, типу мене, буде їм ні до чого. Але вони були класні – прикольні, відкриті, розслаблені. Вони мені сподобалися, а я їм. Було важливо це не зіпсувати.

Уже на другі вихідні була вечірка. Я не знала, що робити. Раніше я обіцяла знайомим зі старої школи, що приїду. Аніті, що буду на її Дні народження... Ну, і Дареку, що ми трохи побудемо разом... А тут ця вечірка, та ще й усі так мене вмовляли... Я хотіла поговорити про це з Дарекм – а він викинув коника. Тоді я вирішила, що піду на вечірку.

Вечірка була супер! Зовсім інша справа. Інтеграція максимальна – я почувалася так, наче знала їх багато років... Ну, і... Матеуш... Він класно танцював...

Мабуть, я ще ніколи так класно не розважалася. Але, судячи з усього, це не всім сподобалося... Полетіло кілька неприємних коментарів, що мене вже затягнуло велике місто, що я і не думаю повертатися на старі місця... Ну, і Дарек... Дарек нічого не розумів, а потім я вже не мала бажання щось йому пояснювати. Школа, навчання, нове місце... Я і озирнутися не встигла, як минуло кілька тижнів, а в мене змінилося майже все... Нові знайомі стали займати місце старих, я кілька разів сходила на побачення з Матеушем і... ми офіційно почали зустрічатися. Все складалося супер, я була справді щаслива.

На свята Матеуш з батьками поїхав у гори. Він писав, що сумує, що не може дочекатися Нового року... Він попросив у мене фотографію, але не звичайну. Написав, що... сексі. Перед цим прислав свою. Я не знала, що робити. Я трохи боялася, що коли не пришлю фотку, він подумає, що я якась ненормальна... Але я все ж не була впевнена...

Я зробила фотку й відправила Аніті, спитала, як вона думає, чи сподобається це Матеушу. Вона сказала, що це сміливо... Матеуш був у захваті від моєї фотографії. Ми довго розмовляли, я була на сьомому небі від щастя.

Уранці, коли я прокинулася, здивувалась, що немає жодного повідомлення від Матеуша. Я написала йому – але він не відповів. А потім почалося. Хтось закинув на форум мого класу лінк на ЦЮ фотографію. До того, як я встигла туди зайти, з'явилися перші коментарі: «шалава», «сука», «вау, я й не знала, що ти така легкодоступна», «ну, непогано», «оце тіло» і таке інше. І це все писали мої «друзі» зі школи.

Я розлютилася на Матеуша – я не розуміла, як він міг так зі мною вчинити! Крім того, я дзвонила, писала – а він нічого... Хтось мені підказав, що не можна так цього залишати, що треба помститися... Я не знаю, що на мене найшло... Я опублікувала його фотку. Люди негайно на неї накинулися. Вони пройшлися по Матеушу, по мені, писали, що ми одне одного варті...

Потім мені на Скайп подзвонила Аніта, питала, що відбувається, що ми виробляємо. Я сказала, що не знаю, як Матеуш міг опублікувати мою фотку. А вона... була якась дивна... врешті сказала, що це зробив мій колишній хлопець. Що він заліз в її телефон і переслав собі фото, яке я їй відправляла. Через ревності він геть сказився і закинув фотографію в Інтернет.

Матеуш сказав, що помилюся в мені. Здавалося, світ завалився. Я видаляла ці фотографії, а вони постійно поверталися, люди закидали мему, робили фотомонтаж. Я вимкнула телефон і комп'ютер. Хотілося зникнути...

Матеуш

Це мав бути спокійний рік. Хороша школа, супер-клас. Я думав, що тут мене нічого не здивує. Однак...

У нашому класі з'явилася Юлька. Її тато отримав роботу в місті – вони переїхали з іншого кінця Польщі. На початку року Юлька була дуже налякана. У неї на фейсі все було написано: що вона сумувала за старою школою. І за хлопцем...

Юлька була класна – з почуттям гумору, наче несмілива, але гостра на язик. Здавалося, що вона була з нами весь попередній рік. Хлопці, щойно її побачили, одразу почали слину пускати... мені вона теж сподобалася, але в неї був цей її Дарек.

Якось на початку вересня я влаштував вечірку. Ми завжди класно тусувались. Юлька виглядала відпадно... Я не міг відірвати від неї очей. Я подумав: а що мені заважає з нею потанцювати? І так ми протанцювали всю вечірку. Мені здавалося, що між нами щось є. І не тільки мені – на половині фоток з вечірки були ми. А коментарі під фотографіями... Ну, що ж... Ми класно розважались – і це було видно. Це не дуже сподобалося народу з колишнього класу Юльки: з'явилося кілька неприємних коментарів. І вона розійшлася з тим хлопцем...

Мені було незручно, бо я думав, що це через мене. Я поговорив із нею – виявилось, що у них давно не клеїлось. Вона видалила з нета їхні спільні фотки, в неї трохи поменшало знайомих. Вона була сумна, але врешті погодилася піти в кіно... А потім якось закрутилося...

Я втратив голову від цієї дівчини; вона була для мене на першому місці. Ми проводили разом кожну вільну хвилину, постійно розмовляли в Інтернеті, в Скайпі. А коли я на початку грудня випадково розтросив свій телефон, то думав, що здурію. Я не відходив від компа, відкопав у завалах планшет. Тоді я зрозумів, що закохався в неї. Класне почуття!

На свята, як завжди, я поїхав з батьками в гори. Сніг, дошка – було супер. Тільки не було Юльки, і я сумував. І в мене, напевно, було забагато часу вечорами, бо в голову прийшла ця дебільна ідея... Я попросив у неї фотку – таку... сміливу. Вислав їй свою для заохочення.

Спрацювало – вона вислала мені те, що я хотів. Написала: «Назавжди». Того вечора ми довго говорили.

Вранці я пішов кататися на цілий день. Забув взяти телефон, бо поставив його на зарядку. Погода була супер. Загалом, вдалий день – до певного моменту.....

Коли я повернувся, не міг зрозуміти, що відбувається. У мене було десь тридцять пропущених дзвінків. Юлька прислала есемески. Вона запитувала, «звідки ця фотка», «як я міг», давала мені якийсь останній шанс усе пояснити. Я нічого не розумів, але відчував, що сталося щось серйозне.

У мережі те саме: люди писали мені на ФБ, в скайп... Що я це заслужив, що ми з Юлькою одне одного варті, що Юлька – дівчина нівроку, що ми повинні взяти участь у якомусь ток-шоу з нашою історією... тотальний хаос... Врешті в одному з повідомлень я побачив фотомонтаж з фоток, які ми з Юлькою надіслали одне одному вчора.

Я думав, що провалюсь крізь землю від сорому. І ці бісові звуки повідомлень, які приходили й приходили... Я подзвонив Юльці – вона лепетала, що помилилася, що колишній у щось її вплатив, що вона просить вибачення.

Я ніколи в житті так не помилявся в людині...

Потім я подзвонив другу – він стежив за усім в Інеті і все мені розповів. Виявилося, що хтось закинув у мережу ту Юльчину фотку. Всі з неї сміялися, почали її поширювати. І Юлька була впевнена, що це зробив я. Я не знаю, як вона могла так подумати після всього, що між нами було. Вона навіть не поговорила зі мною, а щоб помститися, опублікувала мою фотографію. Наче, лише на хвилину, потім одразу її видалила... але цього було достатньо, щоб усі побачили, скопіювали... Фотка одразу повернулася в мережу – переробки, фотомонтаж... Купа жартів.

Я не знаю, скільки я сидів, дивлячись у стіну. А потім видалив Юльку з друзів. Почав видаляти спільні фотографії та ці хамські коментарі. І людей, які їх публікували. Я думав, що це мої друзі. Думав, що можу довіряти своїй дівчині...

5. Робота в групах: Почуття та думки (20 хв.)

Необхідні матеріали: аркуші паперу А4 і ручки для кожної групи; класна дошка і крейда або фліп-чарт і маркери

Ведучий об'єднує учасників на однорідні групи від 5 до 6 осіб (дівчата і хлопці окремо).

Групи дівчат мають відповісти на запитання «Що може відчувати хлопець, якщо оприлюднено його інтимне/ приватне фото або відео (через Інтернет, електронну пошту, MMS-повідомлення тощо)?»

Групи хлопців мають відповісти на запитання «Що може відчувати дівчина, якщо оприлюднено її інтимне/ приватне фото або відео (через Інтернет, електронну пошту, MMS-повідомлення тощо)?»

Ведучий має допомогти кожній групі почати обговорення на прикладі ситуації, описаній в історіях/ відео, які вони тільки що прослухали/ подивилися, і уявити себе, які почуття/ емоції можуть мати дівчата і хлопці, особисті фото/ відео яких було оприлюднено.

Ведучий записує всі відповіді – на одному аркуші паперу всі відповіді груп дівчат, на іншому – усі відповіді груп хлопців.

Під час виконання вправи мають згадуватися всі наведені нижче почуття:

- Сором;
- гнів, почуття людини, яку обманули;
- безпорадність;
- розкаяння, почуття власної провини;

- збентеження;
- почуття зради;
- розчарування;
- страх (стосовно того, що трапиться далі, як реагуватимуть друзі/ батьки тощо);
- бажання припинити всі зв'язки (з людиною, яка оприлюднила фото, з людьми, які коментували його, або більш загальне бажання змінити своє оточення);
- почуття несправедливого ставлення до себе/ осудження іншими;
- почуття перебування в ситуації, звідки «немає виходу» («моє життя зруйновано», «я нічого не можу зробити» тощо);
- постійне відчуття небезпеки, загрози;
- тиск, стрес;
- низька самоповага;
- страх за майбутнє;
- жах;
- шок;
- труднощі з довірою до інших людей у майбутньому.

Якщо якась із цих відповідей не згадується в групах, ведучий запитує учасників про відповідне почуття з вищенаведених прикладів.

Підбиваючи підсумки, ведучий має пояснити, що хоча в малих групах обговорювалися дві окремі теми (почуття дівчини і почуття хлопця в подібній ситуації), отримані відповіді є схожими. Почуття та думки людей, чиї інтимні/ приватні фото було оприлюднено без їхньої згоди або відома, можуть бути однаковими, незалежно від статі людини. Як дівчата, так і хлопці можуть відчувати сором, почуття провини, стрес, почуття людини, яку обманули, тощо.

6. Робота в групах: Реакції (30 хв.)

Необхідні матеріали: 4 примірника таблиці з реакціями в довільному порядку (один для кожної групи)

Ведучий об'єднує учасників у чотири групи. Кожна група отримує аркуш із описом типових реакцій на оприлюднення інтимних фото/ відео (розміщення їх в Інтернеті, надсилання за допомогою мобільного телефону) без дозволу зображених на них людей.

Групи мають вирішити, які із зазначених реакцій можуть з'явитися в таких випадках:

Група I – оприлюднено зображення хлопця, авторами коментарів є дівчата.

Група II – оприлюднено зображення хлопця, авторами коментарів є хлопці.

Група III – оприлюднено зображення дівчини, авторами коментарів є дівчата.

Група IV – оприлюднено зображення дівчини, авторами коментарів є хлопці.

Ця людина сама винна в тому, що з нею трапилось	Коментарі із сексуальним підтекстом (такі як оцінювання зовнішнього вигляду відповідної людини) у розмовах між собою (не в Інтернеті)	Сповідання про зображення адміністраторів веб-сайту, де їх було розміщено	Ситуація ігнорується (наприклад, якщо хтось вважає її такою, що не заслуговує на увагу)
Ігнорування відповідної людини, припинення спілкування з нею (наприклад, виключення її зі складу неформальної групи)	Ситуація ігнорується (наприклад, якщо хтось не знає, що робити в такій ситуації)	Коментарі із сексуальним підтекстом (не в Інтернеті), наприклад, сексуальні пропозиції людині, зображеній на фото	Обробка фотографій або редагування відео, щоб створити мему і поширити їх на інших веб-сайтах [мем – зображення, відео, текст тощо, звичайно гумористичні, які копіюються та поширюються користувачами Інтернету]
Жодної зацікавленості в оприлюдненому зображенні	Про ситуацію слід повідомити дорослих (наприклад, у школі)	Надання підтримки (не через Інтернет), наприклад, через розмову з відповідною людиною	Поширення пліток про людину за її спиною
Негативні думки про відповідну людину (її мотиви, погляди, моральні якості)	Надання підтримки в Інтернеті (наприклад, спілкування в чаті, надсилання повідомлень електронної пошти)	Збереження зображення на своєму комп'ютері для використання в майбутньому (наприклад, для шантажу)	Коментарі з сексуальним підтекстом (такі як оцінювання зовнішнього вигляду відповідної людини) в Інтернеті
Розпалювання «сенсації» - поширення та рекламування відповідного зображення, проставлення «лайків»	Демонстрування сексуального зацікавлення відповідною людиною	Надання підтримки в Інтернеті (наприклад, розміщення позитивних коментарів про відповідну людину)	Зневажання відповідної людини, демонстрація неповаги до неї

Потім ведучий просить групи поділити реакції на дві категорії – конструктивні (котрі допомагають людині, зображення якої було оприлюднено) і неконструктивні (котрі можуть лише погіршити наслідки). Групи представляють результати своєї роботи.

Підбиваючи підсумки, ведучий має підкреслити, що хоча думки та почуття людей, інтимні фото або відео яких було оприлюднено без їхнього дозволу, часто є однаковими (пригадайте вправу «Почуття та думки»), реакції людей на такі ситуації можуть значно розрізнятися залежно від того, хто зображений на фото/ відео і хто переглядає його. Ці реакції можуть часто залежати від так званих «подвійних стандартів щодо сексуальності». Хлопці в ситуаціях, пов'язаних із секстингом, часто можуть виправдовуватися іншими, оцінюватися позитивно або навіть ними можуть захоплюватися (хоча вони також можуть отримувати дуже негативні реакції). Варто пам'ятати, що хлопці, намагаючись відповідати очікуванням щодо їхньої сексуальності (які формуються мережею Інтернет, телебаченням тощо) можуть змушувати дівчат робити фото/ відео інтимного характеру. Але дівчата, які піддаються на такий тиск, часто отримують різко негативні оцінки своєї поведінки, якщо такі фото/ відео оприлюднюються.

Ведучий нагадує учасникам, що у цій вправі вони розподілили можливі реакції на оприлюднені інтимні фото/ відео на ті, які можуть допомогти, і такі, що лише погіршують негативні наслідки. Потім ведучий має підкреслити, що осуд, висміювання або ізоляція не допоможуть постраждалому/лій подолати свої проблеми. Слід також підкреслити реакції, які допомагають.

7. Обговорення: Що я можу зробити? (15 хв.)

Ведучий розповідає, що ми щодня піддаємося різним видам соціального впливу – очікуванням та тиску інших людей. Це не завжди є позитивним або безпечним. Інколи ми не помічаємо небезпеки такого впливу. Завжди варто розглядати наявні можливості вибору, що стоять перед нами, і не забувати про свою безпеку.

Ведучий запрошує учасників обговорити ризики, які можна побачити в історіях Юльки і Матеуша – що вони могли б зробити, щоб не відчути негативних наслідків через те, що їхні інтимні фото з'явилися в Інтернеті?

Запитання для обговорення: Коли ситуація з Матеушем і Юлькою небезпечною?

Правильна відповідь на запитання є такою: “Коли вони зробили свої фото та обмінялися ними”, але метою є обговорення та обґрунтування різних точок зору. Слід запитати, якими є погляди учасників і що, на їхню думку, можна було б зробити для гарантування безпеки на кожному етапі цієї історії.

Ведучий може запитати учасників, чи могли б попередити неконтрольований розвиток подій у ситуації з Юлькою та Матеушем такі дії: Юлька і Матеуш могли проводити більше часу разом замість того, щоб спілкуватися по телефону або через Інтернет; вони могли не обмінюватися своїми фото; Юлька могла утриматися від надсилання фото своєму хлопцю; подруга Юльки могла видалити її фото з телефону або не залишати телефон з іншими людьми.

Запитання для обговорення: Що повинна була зробити Юлька, коли вона отримала інтимне фото Матеуша з проханням надіслати своє таке фото?

Пропонується така відповідь: їй слід було видалити фото (крок 1 – у такому випадку ніхто не зможе використати його) і сказати Матеушу, що існують більш безпечні способи продемонструвати одне одному свої почуття (крок 2).

Ведучий має підкреслити, що можна бути на 100% упевненим у тому, що інтимні зображення не потраплять до небажаних рук лише в тому випадку, коли такі фото або відео взагалі не створюються.

8. Висновки (5 хв.)

Багато молодих людей вважають, що обмін фото або відео інтимного характеру є гарним способом продемонструвати себе. Під час семінару його учасники ознайомилися з історією двох підлітків, Юльки і Матеуша, чий стосунки було розірвано через такий обмін. Вони не уявляли собі, наскільки це небезпечно і до яких негативних наслідків може призвести. Багато молодих людей піддаються тиску, хочуть привернути чийсь увагу або довести свої почуття та відданість. Вони вважають, що нічого поганого не станеться або що Інтернет забезпечує їм повну анонімність. Можливо, дехто з учасників також вважає, що з ними такого ніколи не може трапитися. На жаль, результати досліджень свідчать, що все більше людей залучається до цього явища, ризикуючи отримати негативні наслідки, які обговорювалися з учасниками під час семінару. Думки і почуття хлопців і дівчат, чий фото/ відео оприлюднювалися в Інтернеті без їхньої згоди можуть бути дуже схожими. Що є різним у такому випадку – це реакція людей, які їх оточують, на такі матеріали. Варто пам'ятати, що подвійні стандарти щодо сексуальної поведінки хлопців і дівчат можуть викликати в молодих людей небажання звертатися за допомогою у важкій ситуації. Як хлопці, так і дівчата можуть боятися осуду з боку своїх друзів і родин. За допомогою в таких ситуаціях можна звертатися, зателефонувавши на безкоштовну «гарячу лінію» для дітей і молоді за телефоном 0-800-500-335 (зі стаціонарних телефонів) або 386 (з мобільного)⁴.

⁴ Примітка Українського фонду «Благополуччя дітей».